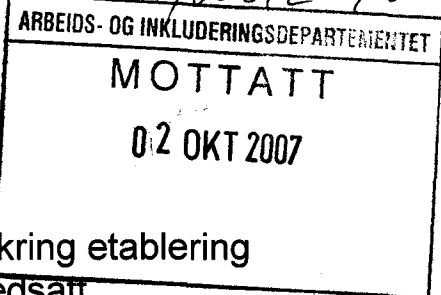

HØRINGSUTTALELSE FRA VESTLANDSKE BLINDEFORBUND:

INNFØRING AV TIDSFRISTER FOR PLIKT TIL UNIVERSELL 07/02512-70 UTFORMING AV IKT I NY DISKRIMINERINGS- OG TILGJENGELIGHETSLOV

INNLEDNING:

Vestlandske Blindeforbund (VB) har fulgt prosessen omkring etablering av et rettsvern mot diskriminering av mennesker med nedsatt funksjonsevne, med stort engasjement. Utredningen **"Fra bruker til borger"**, dannet opptakten til denne og et lovverk på området er nå nært forestående. VB har avgitt uttalelser til flere sentrale dokumenter underveis i prosessen. Vi konstaterer med tilfredshet at det etter press fra oss og andre interessegrupperinger, er blitt vedtatt å implementere universell utforming av IKT som en selvfølgelig del av lovverket.

KOMMENTARER TIL FORSLAGET:

Vi har i besvarelsen funnet det praktisk å kommentere spørsmålene punktvis slik problemstillingen fremkommer i høringsnotatet.

Til punkt 4: Om definisjonsavgrensning i loven.

Definisjonsavgrensningen fremstår i lovutkastet for generell og snever. Vår gruppe har behov for at den omfattes av mer enn hovedløsninger rettet mot allmennheten i sin helhet. Vi mener det ikke skal være avgrensninger mot forståelsen av embedded ICT/ integrert IKT. Et eksempel på dette er utforming av hvitevarer som vaskemaskin. Produktet er rettet mot allmennheten, men opplevelsen av funksjonalitet er interpersonlig, dvs. opplevd av den enkelte blinde eller svaksynte ved bruk. Et annet eksempel er hvor man i yrkesutøvelse opplever begrensninger, fordi styresystemer i helhetlige teknologiløsninger ikke er tilgjengelige, noe som kan utelukke blinde eller svaksynte arbeidstakere. Vi er også usikre på om definisjonen omfatter programvare som er tilgjengelig / i salg for allmenn bruk. Universell utforming av slike produkter er etter vårt syn helt nødvendig for å sikre likestilling på IKT-området.

Til punkt 5: Om tidsfrister for universell utforming av IKT.

Vi ser 2011 som en realistisk tidsfrist for krav om universell utforming av **ny IKT**. Dette med tanke på at de prosesser som må følge av en slik innføring (regelverk, standarder, informasjonsvirksomhet mm) vil kreve tid. Imidlertid ser vi at prosessen omkring universell utforming av **all IKT** er realistisk innen 2016. Dette begrunnes i at føringer vil være lagt i

regelverket som skal gjelde for ny IKT innen 2011. Videre begrunnes det i de føringer Konsekvensutredningen gir for progresjon innen den teknologiske- og kostnadsmessige utviklingen. Man bør derfor ha positive forventninger til en fremskyndet tidsfrist for all IKT.

Til punkt 6: Om virkeområde for plikten av hva all IKT skal omfatte.

Se vårt svar punkt 4: For øvrig er det mange eksempler på utforming av produkter som underbygger dette. Blinde og svaksynte vil bli diskriminert ved utforming av IKT i produkter som brunevarer (DVD/ CD-spillere, TV-apparater mm) og hvitevarer (vaskemaskiner, kjøleskap, komfyrer mm), når disse ikke er tilgjengeliggjort. For blinde og svaksynte er det i tillegg avgjørende at det inkluderer en plattform som muliggjør tilkobling av individuelle hjelpemidler med ulike program som; tale, forstørrelsesystemer, punktskrift, taktil merking, og kombinasjoner av dette..

Til punkt 7: Om tidsfrister for ny IKT og all IKT

Se vårt svar punkt 5:

Til punkt 8.2: Om plassering av tilsynsmyndighet og klagebehandling

Av skisserte løsninger er vi for en modell hvor håndheving/ tilsyn og klage tilhører atskilte forvaltningsnivå/ instanser. Lov og regelverk bør derfor tillegges et *forvaltningsorgan* under FAD. Klagebehandling vil naturlig høre inn under *Likestillings- og diskrimineringsombudet* på linje med dette organets øvrige ansvarsområder overfor utsatte grupper.

Til punkt 8.3: Om hjemmel for pålegg ved manglende oppfyllelse av plikten til universell utforming av ny IKT og fastsetting av tvangsmulkt.

Vi støtter et sanksjonssystem som baserer seg på hjemmel med pålegg om utbedring kombinert med tvangsmulkt. Vi stiller oss likevel undrende til at et slikt system ikke har gyldighet overfor offentlig sektor (jmf. Tvangsfullbyrdelsesloven §1-2). Ifht. universell utforming av IKT vil jo loven i stor skala omfatte og forplikte offentlig sektor. Da kan ikke privat sektor forfordes. Sanksjonsmidler som rammer likt uansett ansvarlig instans må være målsettingen. Et mulktssystem med en kostnadsramme som "merkes" vil være et viktig virkemiddel.

Til punkt 8.4: Om dispensasjonsadgang og organ med myndighet til å dispensere.

Vi støtter forslaget i Konsekvensutredningen når det gjelder en dispensasjonsadgang som fremstår strengt. Imidlertid bør

håndhevingsinstansen være Forvaltningsorganet tillagt FAD og klageinstansen må være Likestillings- og diskrimineringsombudet.

Til punkt 8.5: Organisering av informasjons- og veiledningsarbeidet.

Foruten Forvaltningsorganet tillagt FAD, synes Deltasenteret å være en riktig instans i forhold til denne oppgaven. Forskrift og regler til loven, samt kravspesifikasjoner og standarder med ufravikelige krav, må formidles på en systematisk, forutsigbar og forpliktende måte.

Til punkt 8.6 Om domstolenes prøvingsadgang

Hele sakskomplekset må kunne trekkes inn for domstolene til full overprøving med en frist på 3 måneder fra vedtak er fattet.

Til punkt 9: Om utkast til lov.

Våre kommentarer til de ulike leddene i loven, sammenfaller med våre kommentarer i ovenstående punkt.

Definisjon: Se punkt 4

Tidsfrister: Se punkt 5 og 7

Tvangsmulkt: Se punkt 8.3

Dispensasjonsadgang: Se punkt 8.4

Domstolsbehandling: Se punkt 8.6

AVSLUTNING:

Som følge av demografiske endringer vil krav til universell utforming av IKT bare øke. Den innvirkning det vises til at tilgjengelig IKT har fått å bety for bevegelsesnedsattes hverdag, vil være tilsvarende overførbar på blinde og svaksyntes hverdag. Tilgjengelighet til hverdagsteknologi på områder som minibanker, køordningsystemer og billettautomater mm. er noen eksempler. Konsekvensutredningen peker på enkelte casestudier som viser at kostnadene ved å innføre universelt utformet utstyr har vist seg å være langt mindre enn det virksomhetene har forventet i forkant av investering. Vi tror derfor at dette nettopp blir en vinn-vinn situasjon, hvor den samlede samfunnsøkonomiske nytten av tiltak overgår de samlede samfunnsøkonomiske kostnadene.

Bergen 20.09.07.
Vestlandske blindeforbund

Siri Bjerkestrand (sign.)	Gert Kroken (sign.)	Ove R. Leganger (sign.)
Medlem VBs styre	Medlem VBs styre	VBs administrasjon